

מבשר טוב

ס"ג פרשת שופטים

אלול תשע"ג

פיעה"ק ירושלים תובב"א

מאמר שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך

א

הקדמת התמיהות בפסוקי העמדת השופטים

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, אשר ה' אלקיך נותן לך וגו'" (דברים טז, יח).

צריך לדעת טעם שבחר הכתוב כאן בלשון "שופטים", ובלשון חז"ל נקראים בכל מקום "דיינים", ולא אמר כלשון שנקראים תמיד "בית דין", שזו עיקר המצוה כאן בהעמדת בית דין וסנהדרין, ולמה תפס בלשון "שופטים" דייקא.

ובתיבת "לך" צריך ביאור, שאינה ענין לכל יחיד בישראל, רק נצטוו להעמיד סנהדרין קטנה בכל עיר ועיר, והיה לו לומר ליתן השופטים בכל שעריך, ומה שייך במצוה זו לומר "לך".

ובמדרש תנחומא (ה, ה) דרש: "תתן לך – ולא לעכו"ם" עכ"ל, כנראה הוקשה לו ייתור תיבת 'לך' כנ"ל, ואהא דריש תתן לך, ולא לעכו"ם. והדרשה צריכה ביאור כמובן, וכי איזה סלקא דעתך היה שנצטרך אנו להעמיד בית דין לעכו"ם, ולמה נצרכה דרשה זו ללמד שתתן השופטים ושוטרים לך ולא לעכו"ם, וצריך עיון.

ב

השופט הפנימי שצריך האדם להעמיד בעצמו

והנראה בעזרה"ת, בהקדמת יסוד מרן הבעל שם טוב הק' זי"ע שזכרנו רבות פעמים, שתורתנו הקדושה נצחית היא, וכל דבר וכל מצוה וכל מאמר שבתורה, שייך ונוגע לכל איש ואיש מישראל בכל עת ובכל מצב, ורק צריך לדעת כיצד ואיך שייך אליו תמיד.

וצריך לברר אם כן, בהאי מצות שופטים ושוטרים דידן, כיצד היא נוגעת ושייכת לכל איש ואיש מישראל בכל דור ובכל עת.

אך יבואר על פי דברי החיד"א זצלה"ה בנחל קדומים פרשא דידן, וזל"ק: "שופטים ושוטרים תתן לך וגו'. פירש רבינו מהרח"ו ז"ל, די ש לאדם כמה שערים, שער הראות, שעת השמע, שער הריח, שער הדיבור, שער המישוש. וצריך שיעשה אדם בעצמו דין על כל ענייניו, ויפקח עיניו. וזה שנאמר: 'שופטים ושוטרים תתן לך' – לשון יחיד, ולכל אדם מישראל דיבר. וזהו 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך', שכל אדם יגדור גדר בכל שעריו, כגון שלא יביט בעריות, ולא ישמע דברים האסורים, ולא יריח ריח ערוה ועבודה זרה, ולא ידבר דיבור אסור, ולא ילך לעבירה, ולא יגע לערוה, ולזה אמר לשון יחיד 'תתן לך בכל שעריך'. ואז נאמר אליו (ישעיה כו, ב) 'פתחו שערים', מדה כנגד מדה, ויזכה שיפתחו לו שערים של י"ש עולמות. ומכאן לרקייע כמה מקטרגים וכמה מלאכי חבלה, והשעה רקיעים כמה שערים לכל רקיע, וכמה שומרין, וכשתעלה הנשמה אם זכאה פתוחין, ואם לאו דוחין אותה ונועלים השערים בפניה. ומי שישכיל יתקן בחייו ויפתחו לו שערים עליונים. עד כאן דברי מהרח"ו ז"ל. ואחר זמן ראיתי שכן כתב הרב של"ה במוסריו עיין שם" עכ"ל"ק.

ובדברי בינה ריש פרשה דידן (ס"ק א דף עח:): האריך בדברי קדשו בזה, ופירש: "שופטים ושוטרים וגו', דהיינו, בעת שתשמש בחמשה החושים, אז תפלט מעגל רגלך, ותתן לך אז שופטים ושוטרים. ומפרש הכתוב כסדר,

בראשון מפרש חוש הראות וכו" עכל"ק, עיין שם שמאריך בפירוש הכתובים במצוות השייכים לכל שער בפני עצמו, עיין שם.

ובגמרא נדרים (לב:): "ואמר רמי בר אבא, מאי דכתיב (קהלת ט, יד) 'עיר קטנה ואנשים וגו'" – 'עיר קטנה' זה הגוף, 'ואנשים בה מעט' אלו אברים, 'ובא אליה מלך גדול וסבב אותה' זה יצר הרע וכו" עיין שם. נמצא לפי דרשה זו כל יחיד בפני עצמו נקרא "עיר קטנה", וכנודע מספרים הקדושים שהאדם נקרא 'עולם קטן', שכל מה שנמצא בעולם נמצא באדם. וכמו כן נקרא הגוף "עיר קטנה", שיש בו בגופו 'עיר' שלמה.

ובמילא כמו שצריך להעמיד 'בית דין' שופטים ושוטרים בכל עיר, כן צריך האדם להעמיד את עצמו שופט בעיר קטנה הפרטית שלו. ולהעמיד לעצמו שערים חזקים ואיתנים, כנגד המלך גדול הסובב אותה הוא היצר הרע הרודפו לחדור אל תוככי ליבו ונפשו.

ויסוד העמדת השערים, שהכתוב מצווה על העמדת השופטים בכל שעריך, ומקום 'שערי העיר' הלא הם תמיד מבחוץ, בפתח הכניסה אל העיר, שאם נעמיד השערים בתוך העיר לא הועלנו ולא כלום, שהם צריכים לשמור מחוץ לעיר בפתחה, למנוע הכניסה לעיר למי שאין צריך ואינו רצוי בעיר. – כמו כן הוא בהעמדת השופטים בשערי עיר קטנה זה גופו של כל אדם, שצריך להעמיד לעצמו השופט בשערים החיצוניים, שלא יתן בשום אופן להגיע אליו כלל, בשערי חמשת החושים מה שאינו ראוי, וישמור עצמו מכל משמר בפתחי השערים להעמיד השופטים כראוי. שלא ליתן עיניו להסתכל במה שאין צריך, ולשמוע או לדבר מה שאינו ראוי, וכל כיוצא בזה, שלא תיכנס הטומאה חלילה אל תוכו ותטמאנו.

וזה הרמז השייך לכל יחיד מישראל בהעמדת השופט על עצמו בכל שערי גופו, לשפוט את עצמו ולהכריע מה מכניס ונותן מעבר בשערים שלו, וכנגד מה יסגור וינעל השער במסגר ובריח, שלא ליתן להכניס בהם חלילה.

על דרך שכתב בסה"ק נועם אלימלך (ריש פרשא דידן) זול"ק: "שופטים ושוטרים כו". נראה לפרש, על דרך דאיתא בגמרא (ברכות סא:): צדיקים יצר טוב שופטין כו'. יש לומר הפירוש, כי כן דרך הצדיקים שיש להם מוכיח בקרבם, המוכיח אותם על כל מעשיהם אשר הם עושים, מוכיח אותם על פניהם, ומראה להם גם במעשיהם הטובים איך שחסרו, ולא עשאו כהלכתן כראויה לעשות להבורא יתעלה, וזהו יצר טוב שופטין. ולא כן הרשעים כי נהפך הוא, שכל מעשיהם טובים בעניהם, וגם המעשים רעים שעשו מראה להם היצר הרע שטוב עשו, וזהו יצר הרע שופטין וכו" עכל"ק עי"ש.

מבואר בלשון "שופטין", שיש שפיטה פרטית בכל אחד, מלבד בית דין הכללי שבכללות ישראל. וצריך לשפוט את עצמו ולהחליט בדעתו כיצד ומה נוהג ומתנהג, ולא להניח עצמו הפקר חלילה, ולעזוב שערי גופו פתוחים לכל דבר. ובכן הצדיקים יצר הטוב שופטין, שכל שפיטתם הפנימית נחתכת ונידונה רק על פי יצר הטוב בלבד, שהוא השופט והמוכיח בקרבם, שעל פיו יישק כל דבר, ולא נעשו שום תנועה בלי הסכמת שופט זה. ואילו הרשעים בהיפוך, שיצר הרע שופטין, והוא נעשה בהם השופט המכריע בכל דבר, לפי מה שמושך תמיד ומכוון את האדם לדרכו הרעה רחמנא ליצלן.

ומצינו בצדיקים שהיו מעמידים 'שופטים' חזקים בכל שעריהם, ולא נתנו לחדור פנימה אצלם מה שאינו ראוי. כענין שנודע מזקני הקדוש זצלה"ה מלענטשנא, שהביאו לפניו איזה כרכים גמרא מש"ס שהדפיסו המשכילים בכפירתם, וכשפתח הספר לא ראה מאומה מן הכתב, רק גיליונות ריקים וחלקים ללא שום כתב עליהם. כי עיניו הקדושות לא היו מסוגלות ולא יכולות להביט בדבר שרוח השכלה וכפירה נושבת בו. כידוע שהשביע את עיניו וכל איבריו וחושיו שלא ישמשו כלל כי אם בדבר שהוא לרצון הבורא ברוך הוא, ובכל דבר שאינו לפי רצונו יתברך ישובתו ויתבטלו ולא ישמשו.

וזה היא מדרגה יותר גבוהה ונעלה בהעמדת שופטים לעצמו, לא רק שיהיה שופט השער עומד בפרץ, שלא להרשות להכניס מה שאין ראוי, אלא כל כך התרגל בממשלת השופט על עצמו, שעצם טבעי גופו הקדוש, וכל תהלוכותיו ותנועותיו כבר מורגלים ומושרשים אך ורק לפי מה שיצר הטוב שופטין, ובעצם מציאותם אינם יכולים ואינם מסוגלים לשמש בדבר שאינו לפי שפיטתו של יצר הטוב.

כיוצא בזה מעיד דו"ז זצללה"ה בעל ישועות אברהם מלובלין, על אביו זקני הקדוש בעל דברי בינה מביאלא זצללה"ה, שהרבה פעמים ראה שהיו עומדים אצלו ומדברים בקול, והוא לא שמע כלום, ומה שלא נצרך לו לשמוע לא היה שומע כלל. – לא רק שלא נכנסו לראשו, אלא בעצם אוזניו לא היה שומע מה שלא נצרך לו לשמוע, כמו שמעיד שבחנו זאת אצלו כמה פעמים. והיינו גם כן, מחמת שעבוד אוזניו הק' תחת ממשלת שפיטת יצר הטוב בלבד, ומקום שאין השופט מניח מעבר בשער, לא היה שייך במציאות גופו הקדוש להיכנס ולעבור שם.

הוא שהכתוב אומר ומצווה עלינו: "שופטים ושוטרים תתן לך", 'לך' דייקא, בתוך עצמך תעמיד השופט בכל שעריך, בשערי עיר קטנה הפרטית שלך, שלא ייכנס מה שאינו ראוי, ותעמיד השופטים מיד בשערים החיצוניים מבחוץ, שלא תהיה להטומאה שום דריסת רגל ואפשרות להיכנס ולחדור בך, שאם נפרץ הפתח ובטלה שמירת השערים, הרי שיפרוץ הסטרא אחרא כל הגדרים חלילה, וימלא כל האדם מלא בטומאה מראשו ועד רגלו רחמנא ליצלן.

ובזה יבואר טעם שנקראים כאן "שופטים", ולא בשם דיינים וכיוצא. כי הדיין נקרא על שם שפוסק הדין, והיא הפסיקה החיצונה הקובעת הדין המעשי כיצד ואיך להתנהג. ואילו השופט נקרא על שם המשפט, שהוא הבירור שמברר ושופט כל הצדדים לכאן ולכאן, עד שיעלה הבירור כהוגן ואז יפסוק הדין. [כמ"ש בדברי בינה פרשא דידן (דף פג שלהי טו"ב): "בחינת 'משפט' הוא לשון בירור דברים, כמו שפירש רש"י ז"ל במקום אחר (שמות כח, טו) וכו" עכ"ל"ק עי"ש. (ועי' עוד מצודות איוב לד, ד).

ונמצא לשון 'שופט' על הבירור והמשפט הפנימי, שצריך לברר ולגלות הפנימיות. ומבואר היטב לפי דרכנו שהכתוב רומז כאן על המשפט הפנימי ששופט כל יחיד ויחיד בתוך עצמו, וזהו הבירור הפנימי שצריך איש ישראל לברור ולהחליט בבירור, מה טוב ומה נעים להכניס אליו, ומה צריך להרחיק ולסגור השער בעדו.

ג

השופט הפנימי שצריך האדם להעמיד בעצמו

והחובה השנית שציווה הכתוב כאן, הוא בהעמדת השוטרים, וענין "שוטר" הוא הכופה להוציא לפועל דבר השופט. כמו שפירש רש"י כאן ההבדל בין שופט לשוטר: "שופטים – דיינים הפוסקים את הדין. ושוטרים – הרודין את העם אחר מצוותם, שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט" ע"כ.

וכשם שבמצות בית דין הכללי שבעיר, בכללות ישראל, ישנם שוטרים העומדים הכן לקיים ולהוציא לפועל כל דבר שישפוט השופט, ויש בידו כח כפייה לרדות ולכפות את האדם לקיים הפסק דין. – וכמו כן הוא בבית דין הפנימי שצריך כל יחיד להעמיד בתוך עצמו, שגם בו יש 'שופטים ושוטרים', וכמו שיש בו שופט פנימי, לשפוט ולהחליט מה לקרב ומה לרחק כמבואר, כמו כן יש בו 'שוטר' פנימי, עם כח כפייה חזק, שצריך האדם להשתמש בשוטר הפנימי שלו, ולכפות את עצמו לקיים ולעשות כל דבר המשפט אשר ציווה והחליט השופט בדעתו, בשפיטת יצר הטוב.

כמו שכתב אא"ז זצללה"ה בתולדות אדם פרשה זו, וזל"ק: "או יאמר, שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך. פירוש, האדם צריך להיות על עצמו שופט, היינו שישפוט במשפט שכלו תמיד מה לעשות ומה שלא לעשות. וכן בכל דבר שאדם רוצה לעשות, צריך להיות מקודם שופט על דבר זה, אם טוב לעשות אם לא. ובאם ששפט בכח שכלו שזה הדבר לא טוב לעשות, אך כח התאוה שבו גובר בו מאוד לעשות - על זה נאמר 'שוטרים', כי שוטר הוא הרודה במקל, (רש"י דברים טז יח), שתעמיד לך שוטר לגבור על כח התאוה, להתחזק מאוד, ולהגביר השכל על כח התאוה" עכ"ל"ק.

וכח השוטר בכפייתו הפנימית לגלות ולהוציא מן הכח אל הפועל, כל הטוב הגנוז וטמון בו. כי בתוככי כל איש מישראל, ובנקודה הפנימית שבו, גלום טובה הרבה, שפנימיות איש ישראל תמיד הוא בטוב כנודע. אך לפעמים הוא גנוז בו 'בכח' בלבד, והרבה כישרונות טובים ומעלות מרובות ומידות טובות שאינם יוצאים למעשה בפועל, רק קיימים בפנימיות נפשו (פוטנציאל) בלבד. ועל כך יש לכל ישראל 'שוטר' פנימי, שהוא כח הכפייה לכפות את עצמו לעשות ולקיים מה שצריך, ולהוציא מן ההעלם אל הגילוי הטובה הפנימית שיש בו.

על דרך שפסק הרמב"ם ז"ל (פ"ב מהל' גירושין ה"כ) וז"ל: "מי שהדין נותן שכופין אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש, בית דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מכין אותו עד שיאמר רוצה אני ויכתוב הגט והוא גט כשר. וכן אם הכוהו גויים, ואמרו לו עשה מה שישראל אומרים לך, ולחצו אותו ישראל ביד הגויים עד שיגרש, הרי זה כשר. ואם

הגויים מעצמן אנסוהו עד שכתב, הואיל והדין נותן שיכתוב, הרי זה גט פסול. ולמה לא בטל גט זה, שהרי הוא אנוס בין ביד גויים בין ביד ישראל. שאין אומרין אנוס אלא למי שנלחץ ונדחק לעשות דבר שאינו מחוייב מן התורה לעשותו, כגון מי שהוכה עד שמכר או נתן, אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה, והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו, או עד שנתרחק מדבר שאסור לעשותו, אין זה אנוס ממנו, אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה. לפיכך זה שאינו רוצה לגרש, מאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, ויצרו הוא שתקפו. וכיון שהוכה עד שתשש יצרו, ואמר רוצה אני, כבר גרש לרצונו "עכ"ל.

הרי מבואר, שכל איש מישראל אחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, ובתוככי פנימיותו הרי הוא טוב השלם. ורק תקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה, ואין זה אנוס ממנו, אלא שהוא אנוס עצמו בדעתו הרעה. ומכיון שהוכה עד שתשש יצרו, הרי נודע בזה כח 'שוטר' הפנימי שבו, שהכריחו וכפה אותו להסיר הכיסוי הקשה שמכסה את ליבו ואוטם את נפשו, וממילא נתגלה ויצא אל הפועל רצון הפנימי הטוב שבו. ולכן כשצווח ואומר לאחר שכפאוהו "רוצה אני", הרי בודאי זהו הרצון האמתי והטוב שבו, ולא רצון כפוי שאינו של אמת.

ובתוספות פ"ק דר"ה (דף ו.) כתבו בביאור הברייתא דתניא התם: "יקריב אותו (ויקרא א, ג), מלמד שכופין אותו, יכול בעל כרחו, תלמוד לומר (שם) 'לרצונו', הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני". ופירשו שם התוס', וז"ל: "כל מצות עשה נמי כופין, כדאמר בפרק נערה שנתפתתה (כתובות דף מט: ושם) מכין אותו עד שתצא נפשו. והא דאיצטריך קרא הכא, משום דסלקא דעתא דאין כופין כאן, לפי שכתוב לרצונו" ע"כ.

והיינו דסלקא דעתא שדין הרצון שבקרבות שאני, מאחר שפירש בו הכתוב להדיא "לרצונו" לא יועיל בו רצון זה, שנעשה בכפייה שכפאוהו עד שאמר רוצה אני. וקא משמע לן קרא, שאף בדין רצון דקרבות סגי ברצון זה שכפאוהו ואמר רוצה אני. – והטעם בזה כמבואר, מחמת שזה הרצון שנודע לאחר הכפייה, אינו נחשב כאנוס ומוכרח בדבר כלל, רק נתגלה ונודע פנימיות הרצון האמתי שבתוך ליבו של אדם, שהיה מתחילה בהסתר, ועתה משפעל בו השוטר את פעולתו וקיים תפקיד רצועתו, והכאתו במקל, עד שתשש יצרו הרע, הרי ממילא נודע ונתגלה רצון הפנימי שיש באדם, ונמצא השוטר מוציא אל הפועל ומגלם שפיטת השופט הפנימי לטוב.

ובספרים הקדושים (עי' אגרא דכלה כאן ותפארת שלמה לשבועות) פירשו בפסוק (יח, יד) "כי הגויים האלה אשר אתה יורש אותם, אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו, ואתה לא כן נתן לך ה' אלקיך". ולפי הפשט תיבות הללו "ואתה לא כן נתן לך ה'" מיותרות לכאורה, דהוה ליה למימר בקיצור ואתה נביא מקרבך וכו', ומהו אריכות לשון זו. – אך רמזו בזה, "ואתה (איש ישראל, נתן לך ה' כח פנימי מיוחד) "לא כן נתן לך ה' אלקיך", הוא כח מיוחד לומר "לא כן!", שאיני מסכים ואיני עושה כזאת בשום פנים ואופן. [עי' שם משמואל פר' וישב תרע"א).

וכמו שפירשו בספרים בפסוקי קהלת (ג, יט) "ומותר האדם מן הבהמה אין, כי הכל הבל". רוצה לומר שעיקר מותר האדם ומעלתו מן הבהמה, הוא "אין", במה שיכול לסרב ולומר 'אין', להתגבר ולומר לעצמו איני מסכים, שלא להתהלך אחר תאוותיו ורצונות היצר, ולעצור את עצמו אין. מה שאין בה בבהמה שככל שתרצה ותתאוה תלך ותעשה בלא שום כח מעצור פנימי. ובהעמדת שופטים ושוטרים פנימיים הללו יצא אדם למלחמה על יצרו הרע, ואלו הם הכלים למלחמת היצר.

כדאיתא בפ"ק דברכות (ה.): "אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש, לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע וכו'", ופירש רש"י: "ירגיז יצר טוב, שיעשה מלחמה עם יצר הרע" ע"כ.

והיינו, שצריך האדם מצידו להכריז מלחמה על יצר הרע בטרם יבוא ויחדור אליו, ויכנס בו בפנימיות. שאחד מרזי סוד הצלחת המלחמה, הוא כאשר הקרב הקשה ניטש הרחק מחוץ לגבולות המדינה, שעיקרה של המלחמה מתחוללת בשטחים שמבחוץ, או בתוככי גבולות האויב. אבל אם חדרה המלחמה פנימה, וכבר נכנס האויב בשערי העיר, והקרבות בין הבתים פנימה, אז סוף הכיבוש קרוב מאוד, ולאחר שהכניע האויב והצליח לחדור פנימה אל תוככי מעוזי המדינה, הרי שידו על העליונה, וסופו לנצח לגמרי גם באלו הקרבות שבפנים ולכבוש הכל. כיוצא בדבר במלחמת היצר, יכריז עימו מלחמה עוד בטרם יבוא אליו, וייצא כנגדו אל השערים שמבחוץ, שם מתחוללת עיקרה ויסודה של המלחמה, כאשר עדיין לא הגיעה הטומאה אל תוכו, להעמיד השופט והשוטר הכן היטב על משמרתם, שלא ליתן לו לאויב הקשה הוא היצר הרע לחדור פנימה, לסלקו ולגרשו באותם השערים שעומדים בהם השופטים ושוטרים, ולהרחיקם הרחק כמטחווי קשת, שלא יוכל לו היצר להכניס בו דרך אותם

שערים דברים מקולקים שאינם טובים רחמנא ליצלן, המרחיקים את האדם מן הקדושה, ומייבשים כל חלק טוב שבו.

אבל חלילה וחלילה אם לא הכריז עימו מלחמה מתחילה בשערים שבחוץ, וכבר חדר ונכנס בו היצר וחלחל אל ליבו פנימה, אז קשה מאוד להתגבר כנגדו. כמבואר בהמשך סוגיא דנדרים (לב): שהובאה לעיל (ס"ק ב) בדרשת הכתוב "עיר קטנה ואנשים בה מעט וכו'": "ומצא בה איש מסכן וחכם, זה יצר טוב. ומלט הוא את העיר בחכמתו, זו תשובה ומעשים טובים. 'ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא, דבשעת יצר הרע לית דמדכר ליה ליצר טוב" ע"כ. הרי מבואר, שמכיון שכבר חדר ונכנס היצר הרע באדם, בשעת יצר הרע לית דמדכר ליה ליצר טוב, ואין רישומו ניכר בנפש האדם, אחר שכבר השתלט בו לגמרי היצר הרע, והוא מלא בטומאתו רחמנא ליצלן.

ד

עבודת חודש אלול"ל - בהעמדת המלחמה הפנימית

ובימים הללו של חודש אלול"ל, כבר דרש בהם אא"ז זצלה"ה בתולדות אדם קדישא (פר' תבוא) וז"ל (בתוה"ד): "וכמובא בספר של הרב רבי חיים וויטאל זצ"ל, שעל כן נקרא זה החודש 'אלול', שהוא לשון 'מרגל', כדמתרגם על תיבת מרגלים 'מאללי' (במדבר יד, ו). שבתחילת זה החודש מתחיל האדם לפשפש במעשיו, איך הוא עומד, ומתחיל על ידי זה לשבר את רוחו ולבו בקרבו. ולכן מתחילין אז לתקוע בשופר, ועל ידי זה יוכל לבוא לחדש תשרי" עכ"ל.

מבואר עבודת ימי "אלול", לרגל בעצמו ולפשפש במעשיו, ותפקיד המרגל להכין המלחמה לדעת בדיוק מקומות התורפה, היכן ראוי להיכנס, ומה צריך להשמיד וכו'. ובזה צריך האדם שיעשה מרגל לעצמו ונפשו בהכנת מלחמת היצר הקשה, לדעת ולהתבונן בשפיטת יצר הטוב, מה ראוי להכניס בשעריו, ואיזה דבר עליו להרחיק ממנו, שהוא מסוכן עבורו מאוד במלחמתו.

וכמ"ש זקני הק' זצלה"ה בדברי בינה בפרשתנו, שלכן קוראים פרשת שופטים בתחילת חודש אלול, להכין אותנו אל משפט יום הדין, כדי שיעמיד האדם לעצמו שופטים ושוטרים פנימיים, לברר בירור דברים בתוך נפשו וליבו, מה כשר ונכון וטוב לעשות ולקיים בשערים שבגופו ובשערי ליבו, שיש בהם נחת רוח לבורא ב"ה, ומה יש לבער ולהרחיק מעצמו לקלוף מתוכו כל הרע שנחדר בו בהבלי העולם שהיה נתון בהם במשך השנה, ולעורר שפיטת יצרו הטוב, וכח השוטר שבו, לכופף את עצמו במלחמת היצר, ולהכריז עימו מלחמה כל ימי האלול הללו, כאשר מרגל כל העת בפנימיותו להכין את ליבו ונפשו לטובה. שבזה יזכה בהגיע חודש תשרי, שיהיה הטוב מתקיים בידו יפה, כמו שביאר התולדות אדם הנ"ל.

ובדרך זו יתורץ כוונת המדרש שפתחנו בו: "שופטים ושוטרים תתן לך, לך ולא לעכו"ם", שהוא תמוה מאוד כאשר הקשינו בזה. ברם לפי הנרמז כאן ענין שופט ושוטר הפנימי שהאדם מעמיד על נפשו פנימה, יש להבין הסלקא דעתך, דלמא גם העכו"ם יוכל להעמיד לעצמו שופט פנימי כזה, שיכוון את מעשיו והנהגותיו בטובה.

ולזה דרש המדרש "לך ולא לעכו"ם", לומר שזה הכח של השופט והשוטר הפנימי ניתן "לך" בלבד, ולא לעכו"ם, שהגויים אין להם כח שפיטה וכפיה פנימית, וכח התגברות להתהלך כנגד רצונם ותאוותם, שבפנימיות אין בהם אותו טוב שיש בנקודה הפנימית של איש ישראל, שהיא נטועה בנו ניצוץ אלקי ממעל, שנטעו האבות הקדושים בשורש נשמת ישראל. אבל העכו"ם שנעדר מהם זה השורש הטוב, במילא אינם מסוגלים להכניע עצמם תחת שופט ושוטר פנימי, שיכוון את הנהגתם שלא לפי תשוקת הגוף ותאוותיו, ובעל כרחם יילכו כסומא באפילה אחר החומר ומשיכת הגוף.

נמצא זו עבודתנו בימי אלול הללו, לרגל הדק היטב פנימה בנפש, בהעמדת שופטים ושוטרים פנימיים, בכל שעריך, לזכך לב ונפש מכל סיג וזוהמא ולטהר ולנקות את עצמו לקראת עמידתנו לפניו יתברך ביום הדין הממשמש ובא עלינו לטובה. ויהי רצון שנזכה לבער הרע מקרבנו, ולכתובה וחתימה טובה, לשנה טובה ומבורכת במהרה בימינו אמן.